

Brussel, 14 juli 2015

Verslag nr. 2015/03 – Verslag aan de Regering

Afgeleverd op eigen initiatief

Artikel 111 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Voorafbeelding van de begroting 2016 – Meerjarenramingen 2017-2019

De voorafbeelding van de begroting 2016 van het sociaal statuut der zelfstandigen vertoont een positief eindsaldo van 3.320.362 EUR. In de meerjarenramingen 2017-2019 kent het saldo een negatief verloop en wordt het globaal financieel beheer in 2019 geconfronteerd met een geraamd tekort van ongeveer 145 miljoen EUR.

In dit verslag maakt het Comité twee bemerkingen bij de vooruitzichten betreffende de voor 2016 - 2019 geraamde ontvangsten. Het betreft m.n.:

- de impact van de gedeeltelijke neutralisering van de zesde staatshervorming op de middelen die het globaal beheer krijgt toegekend via de rijkstoelage en de alternatieve financiering. Die is nadelig voor het zelfstandigenstelsel.;*
- de financiële opbrengsten en de maatregelen tot consolidatie van de financiële activa. Het Comité betreurt in dit verband dat geen nieuwe afwijking op de maatregelen tot consolidatie werden toegekend en geeft aan dat dit finaal ten nadele is van het sociaal statuut.*

Het Comité merkt verder ook op dat de middelen van het globaal financieel beheer zelfstandigen die voor het RSVZ bestemd zijn, in 2016 en de volgende jaren een dalend verloop zullen kennen als gevolg van de door de overheid opgelegde besparingen. Het Comité wijst erop dat dit grote gevolgen heeft voor de werking van de instelling. Het zal het moeilijk maken om de kernopdrachten volledig na te leven en een goede dienstverlening aan de zelfstandigen te blijven leveren.

Het ABC wijst er tot slot op dat deze ramingen in het kader van de voorafbeelding van de begroting 2016 en de meerjarenramingen 2017-2019, slechts als voorlopig moeten worden beschouwd. Er moet immers nog een definitieve regeling worden uitgewerkt om de budgettaire gevolgen van de zesde staatshervorming volledig te neutraliseren. Een voorstel tot concrete invulling van dergelijke definitieve regeling zal geformuleerd worden in het ABC advies 2015/19 voor wat betreft de zelfstandigenregeling

Het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen wenst de aandacht van de Regering te vestigen op de onderstaande elementen in de voorafbeelding van de

begroting 2016 en de meerjarenramingen 2017-2019 van het globaal financieel beheer zelfstandigen.

1 Ontvangsten

De globaal geraamde ontvangsten in de voorafbeelding 2016 bedragen ongeveer 6,1 miljard EUR (Tabel 1) en liggen daarmee ca. 96 miljoen hoger dan in de technische ramingen van juni 2015. Voor de periode 2016-2019 vertonen de geraamde ontvangsten een gunstig verloop en zullen deze volgens de meerjarenramingen in lopende prijzen ca. 6,5 miljard EUR bedragen in 2019.

Tabel 1. Geraamde ontvangsten globaal beheer sociaal statuut der zelfstandigen, 2015 – 2019, in EUR

	<i>Technische ramingen van juni 2015</i>	<i>Voorafbeelding van de begroting 2016</i>	<i>Vooruitzichten 2017</i>	<i>Vooruitzichten 2018</i>	<i>Vooruitzichten 2019</i>
Bijdragen ^{1,2}	3.982.452.469	4.046.355.955	4.139.624.865	4.243.098.571	4.353.406.350
Rijkstoelage ³	1.380.899.000	1.400.240.000	1.417.043.000	1.435.464.000	1.456.996.000
Alternatieve financiering	675.365.988	687.848.585	690.597.288	713.311.759	728.760.254
Diverse opbrengsten	1.559.249	1.759.249	1.759.249	1.759.249	1.759.249
Financiële opbrengsten	3.475.059	3.475.059	3.475.059	3.475.059	3.475.059
Totaal ontvangsten	6.043.751.765	6.139.678.848	6.252.499.461	6.397.108.638	6.544.396.912

Bron: dienst financiën RSVZ

Het Comité wenst twee bemerkingen te maken bij de ontvangstenzijde, meer bepaald inzake:

- de impact van de gedeeltelijke neutralisering van de zesde staatshervorming op de middelen die het globaal beheer krijgt toegekend via de rijkstoelage en de alternatieve financiering;
- de financiële opbrengsten en de maatregelen tot consolidatie van de financiële activa

1.1 De impact van de gedeeltelijke neutralisering van de zesde staatshervorming

In zijn verslag 2015/01 betreffende de begrotingscontrole 2015, merkte het Comité op ontevreden te zijn met de wijze waarop de financiële gevolgen van de zesde staatshervorming tijdelijk en gedeeltelijk werden geneutraliseerd.

¹ KB nr. 38, consolidatiebijdragen, PMP-bijdragen, vennootschapsbijdragen, en tweede pijler-bijdragen

² Voor wat betreft de raming van de bijdragen op basis van KB nr. 38 dient opgemerkt dat er geen rekening werd gehouden met de nieuwe berekeningswijze van de bijdragen die sinds 1 januari 2015 van kracht is. De bijdragehervorming wordt immers verondersteld een budgettair neutrale operatie te zijn en het is op dit moment moeilijk in te schatten of de hervorming enige gedragswijziging inzake bijdragebetaling zal teweegbrengen bij de zelfstandigen.

³ Omvat de jaarlijkse rijkstoelage (1.400.240.000 EUR inde voorafbeelding 2016) en de evenwichtsdotatie (waarvoor er voorlopig geen bedrag is ingevuld in de voorafbeelding 2016)

De bevoegdheidsoverdracht als gevolg van de zesde staatshervorming heeft er toe geleid dat verschillende uitgaven uit de twee globale beheren van de sociale zekerheid zijn verdwenen vanaf 2015. Omdat de financieringsbehoeften derhalve wijzig(d)en én omdat steeds is aangegeven dat de bevoegdheidsoverdracht voor elk van de globale beheren een budgettair neutrale operatie hoort te zijn, dringt zich een bijsturing op aan de ontvangstenzijde.

In afwachting van een definitieve hervorming van de financieringsbronnen van de sociale zekerheid⁴, kende de financiering van het globaal financieel beheer zelfstandigen in het kader van de initiële begroting 2015 de volgende tijdelijke aanpassingen⁵:

- een vermindering van de alternatieve financiering die de globale beheren ontvangen met het oog op de saldofinanciering van de sector Geneeskundige verzorging⁶;
- een vermindering van de alternatieve financiering uit BTW - opbrengsten⁷;
- de niet-toekenning van een evenwichtsdotatie (omdat de initiële begroting van de sociale zekerheid door de hoger opgesomde aanpassingen een evenwicht vertoonde);
- een vermindering van de opbrengsten uit stock options⁸;
- een vermindering van de middelen die de globale beheren ontvangen om hun zogenaamde beperkte financiële tussenkomst in de uitgaven van de sector Geneeskundige Verzorging te financieren;

De gehanteerde werkwijze is nadelig voor het zelfstandigenstelsel. Het totaal bedrag aan ontvangsten dat het Globaal Beheer zelfstandigen verliest, is groter dan de uitgaven die als gevolg van de bevoegdheidsoverdracht niet meer ten laste van het stelsel zijn.

In zijn verslag 2015/01 gaf het Comité daarom aan dat deze situatie uitsluitend tijdelijk van aard kan zijn, in afwachting van een definitieve regeling. Het Comité wenst dit standpunt in het kader van de voorafbeelding van de begroting 2016 en de meerjarenramingen 2017 - 2019 in herinnering te brengen en te benadrukken dat de situatie zo spoedig mogelijk moet worden geregulariseerd.

---

⁴ Cf. het regeerakkoord van de federale regering Michel I.

⁵ Cf. tabel 2 van het [ABC verslag 2015/01](#)

⁶ De saldofinanciering moet het verschil tussen de behoeften in de sector Geneeskundige Verzorging en de beperkte financiële tussenkomst van de Globale beheren (cf. voetnoot **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**) dekken. Beide Globale Beheren ontvangen via artikel 6, §1quater van het koninklijk besluit van 18 november 1996 een gelijk bedrag aan alternatieve financiering voor deze uitgaven.

⁷ Men berekende eerst het totale overschot (als gevolg van het uitblijven van de neutralisering van de staatshervorming en rekening houdend met ingrepen inzake RIZIV-financiering) binnen de sociale zekerheid). Vervolgens trok men dit bedrag af van de totale ontvangsten uit BTW die in het kader van alternatieve financiering naar de sociale zekerheid vloeien en verdeelde men dit via een de gebruikelijke sleutel 95,77% - 4,23% over de globale beheren om een evenwicht in ESR termen te bereiken in de sociale zekerheid.

⁸ Sinds 2000 vloeien deze ontvangsten integraal naar de sociale zekerheid via de alternatieve financiering. Voor 2015 wordt echter slechts een doorstorting voorzien ten belope van 74,01% van de ontvangen middelen als gevolg van de 6de Staatshervorming.

1.2 Financiële opbrengsten en maatregelen tot consolidatie van de financiële activa

In zijn voorbije begrotingsverslagen vroeg het Comité aandacht voor de negatieve gevolgen van de maatregelen tot consolidatie van de financiële activa voor het globaal beheer der zelfstandigen. Sinds de invoering ervan in de tweede helft van de jaren '90, genoot het RSVZ herhaaldelijk een afwijking op sommige van deze maatregelen⁹. De bekomen afwijkingen hebben het RSVZ steeds toegelaten om de financiële middelen van het globaal beheer op een zodanige wijze te beheren dat een goede werking van het RSVZ kon worden gewaarborgd¹⁰.

Sinds januari 2015 valt het RSVZ evenwel grotendeels onder de toepassing van de maatregelen tot consolidatie van de financiële activa. Hoewel het RSVZ na grondig onderzoek tot de vaststelling kwam dat een nieuwe afwijking voor 2015 wenselijk zou zijn geweest¹¹, werd een aanvraag tot verlenging van de afwijking formeel afgewezen door de minister van Financiën¹².

In het kader van de opmaak van de begroting 2016 en de meerjarenramingen, wenst het ABC te benadrukken dat het deze beslissing betreurt. Niet alleen is het Comité van mening dat dergelijke uitzondering essentieel zou bijdragen tot de goede werking van het RSVZ maar ook dat, gegeven de huidige toestand van de financiële markten, het globaal beheer als gevolg van deze regels aanzienlijk minder opbrengsten zal genereren uit financiële producten. Finaal zal dit ook ten nadele zijn van het sociaal statuut.

2 Voorafnames

In de voorafbeelding van de begroting 2016, bedragen de globale voorafnames 241,5 miljoen EUR (tabel 3). De meerjarenramingen 2017 – 2019 laten voor de komende jaren een stijging zien van deze voorafnames tot 244,2 miljoen EUR in 2019.

---

⁹ Deze hadden in essentie tot doel om de schuldratio van de overheid (verhouding schuld/BBP) te beperken.

¹⁰ Om een optimale dienstverlening te waarborgen aan de SVF's, werkt het RSVZ immers dagelijks met zichtrekeningen die geopend werden bij dezelfde financiële instellingen als deze die gebruikt worden door de SVF's. Deze manier van werken laat het RSVZ toe één van de doelstellingen die vastgelegd zijn in zijn bestuursovereenkomst na te komen, namelijk het binnen de termijnen ter beschikking stellen van de nodige middelen aan de betalingsorganismen. Zo kunnen de SVF's nog dezelfde dag vóór 8.30 uur de nodige liquide middelen vragen. Bovendien stelt de toegestane afwijking inzake geldplaatsingen het RSVZ in staat om zijn thesauriebeheer te optimaliseren.

¹¹ Gegeven de huidige situatie van de financiële markten en teneinde te komen tot een zo goed mogelijk beheer van de financiële middelen.

¹² brief Brief van de minister van 11 juni 2015.

Tabel 2. Geraamde voorafnames 2015 – 2019 globaal beheer sociaal statuut der zelfstandigen, in EUR

	<i>Technische ramingen juni 2015</i>	<i>Voorafbeel- ding begroting 2016</i>	<i>Vooruitzichten 2017</i>	<i>Vooruitzichten 2018</i>	<i>Vooruitzichten 2019</i>
Administratiekosten	96.543.228	102.865.113	99.281.277	95.847.273	95.478.034
- RSVZ	67.464.992	72.031.432	68.075.401	64.325.876	63.548.690
- Diensten derden	28.079.667	29.821.996	30.182.790	30.484.851	30.878.175
- Tekort beheerskosten CNH	0	0	0	0	0
- Diverse uitgaven RSVZ	998.569	1.011.685	1.023.086	1.036.546	1.051.169
Intrestlasten	0	0	0	0	0
Transfer RIZIV	138.329.845	138.645.108	141.930.997	145.294.762	148.738.248
Totaal voorafnames	234.873.073	241.510.221	241.212.274	241.142.035	244.216.282

Bron: dienst financiën RSVZ

Voor wat betreft de voorafnames ter financiering van de administratiekosten, heeft het Comité twee opmerkingen.

In eerste instantie vestigt het Comité de aandacht op het feit dat de middelen voor het RSVZ in 2016 en de volgende jaren een dalend verloop zullen kennen als gevolg van de door de overheid opgelegde besparingen, hetzij een cumulatieve lineaire besparing van 2%. Deze besparingen zullen verregaande gevolgen hebben voor de instelling. Dit geldt in het bijzonder voor wat betreft het personeelsbestand, dat op termijn een substantieel tekort zal vertonen.

Reeds vanaf 2015 zal praktisch geen enkele vervanging meer mogelijk zijn van personeelsleden die de instelling verlaten. Mede hierdoor is wordt het RSVZ in 2015 geconfronteerd met een tekort van 52 personen¹³ in vergelijking met de personeelsdoelstellingen die zijn opgenomen in het personeelsplan (dat grotendeels werd opgesteld conform de resultaten van methodologisch aanvaarde werkmetingen en dus beantwoordt aan een objectieve en reële behoefte).

In de periode 2016 – 2019 zal dit personeelstekort nog verder aangroeien aangezien de besparingen vervangingen praktisch onmogelijk maken, en gezien de instelling bovendien ook met een financieel tekort inzake personeelskredieten geconfronteerd wordt.

Dit financieel tekort leidt ertoe dat de tewerkstelling van de 98 contractuelen niet langer meer gegarandeerd zal kunnen worden. In de feiten betekent dit dat vanaf 2016 mogelijk 20 contractuelen zullen moeten afvloeien (oplopend tot 54 afvloeiingen in 2019).

De vooropgestelde besparingen, die voor het RSVZ een vermindering met meer dan 10% van het personeelseffectief tot gevolg hebben, hebben, staan echter in schril contrast met de stijgende werklast waarmee de instelling geconfronteerd wordt. Het gaat met name om een stijging van de werklast bij :

¹³ Bovenop het bestaande personeelstekort van 23 personeelsleden in 2015, wordt de voor uitstroom van personeelsleden voor 2015 geraamd op 29 fysieke eenheden.

- de dienst ienst pensioenen: het aantal zelfstandige pensioendossiers stijgt door de vergrijzing jaarlijks met gemiddeld 7%. Door de hervorming van de sociale bijdragen verwacht het RSVZ bovendien een supplementaire stijging van het aantal pensioenbeslissingen met 20%;
- de Nationale Hulpkas: door de hervorming van de sociale bijdragen verdubbelen de administratieve verrichtingen vanaf 2017. Maar reeds vanaf 2015 kunnen de ondernemers een andere berekening vragen dan die van de Hulpkas;
- de dienst onderwerping (VOB):
  - AFA (fictieve aansluitingen): verdubbeling aantal dossiers;
  - Vragen tot kwijtschelding verhogingen: verdubbeling aantal dossiers;
  - Verdubbeling aantal dossiers op vraag van de Auditoraten;
  - Verdriedubbeling aantal SIOD-enquêtes
- de dienst Internationaal: op 5 jaar een verdriedubbeling van het aantal dossiers. Het afleveren van A1-formulieren is in 2014 verdubbeld tegenover 2013 (in 2014 was 23% van de starters buitenlander);
- de dienst administratieve geldboetes (AGA): De cel AGA werd in 2013 opgericht om effectief over te gaan tot de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de administratieve geldboete wegens niet-aansluiting of laattijdige aansluiting en de administratieve geldboete wegens fictieve aansluiting. Vanaf 01/01/2015 wordt een stijging met 25 % van het aantal vaststellingen van inbreuken verwacht.

De opgelegde besparingen zullen het voor het RSVZ het daarom moeilijk maken om de kernopdrachten volledig na te leven, een goede dienstverlening aan de zelfstandigen te blijven leveren en de strijd tegen de sociale fraude effectief op te drijven.

In een tweede instantie merkt het Comité op dat, hoewel alle openbare instellingen van sociale zekerheid aan vergelijkbare besparingen onderworpen zijn, de middelen die in de vorm van voorafnames vanuit het globaal beheer zelfstandigen aan de diensten door derden worden besteed, de komende jaren geen dalend verloop kennen.

3 Te financieren behoeften

De te financieren behoeften worden in de voorafbeelding van de begroting 2016 geraamd op 5,9 miljard EUR en stijgen in de meerjarenramingen in lopende prijzen tot 6,4 miljard EUR in 2019.

Tabel 3. Geraamde ontvangsten globaal beheer sociaal statuut der zelfstandigen, 2015 – 2019

	<i>Technische ramingen juni 2015</i>	<i>Voorafbeelding begroting 2016</i>	<i>Vooruitzichten 2017</i>	<i>Vooruitzichten 2018</i>	<i>Vooruitzichten 2019</i>
Pensioenen	3.387.248.539	3.462.706.495	3.566.047.594	3.598.498.965	3.664.429.540
Gezinsbijslag	0	0	0	0	0
Fallissementsverzekering	10.242.187	10.410.765	10.549.228	10.742.279	10.920.601
ZIV-uitkeringen	394.290.000	415.952.000	437.332.000	454.406.000	476.281.000
ZIV-gezondheidszorgen	2.047.966.507	2.003.533.579	2.070.850.680	2.128.290.762	2.178.597.460
Overdracht van pensioenrechten - EG	1.300.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Dienstencheques - Moederschapshulp (a+b)	6.544.656	6.649.198	6.728.988	6.823.194	6.925.542
Participatiefonds	0	0	0	0	0
Asbestfonds	87.446	87.446	88.609	90.231	91.729
Uitkering voor palliatieve zorgen in geval van onderbreking van de activiteit	1.258.782	1.258.782	1.275.524	1.298.866	1.320.427
Vermindering van de prestaties - maatregelen tegen sociale fraude	-5.870.000	-6.850.000	-6.850.000	-6.850.000	-6.850.000
Welvaartsaanpassingen	0	0	38.840.866	79.496.949	120.243.984
Totaal te financieren behoefden	5.843.068.117	5.894.848.265	6.125.963.489	6.266.497.246	6.445.660.283

Bron: dienst financiën RSVZ

4 Eindsaldo

Het eindsaldo van de voorafbeelding van de begroting 2016 bedraagt iets meer dan 3,3 miljoen EUR, tegenover een negatief saldo van ca. 7473,5 miljoen EUR in 2015. In de meerjarenramingen 2017-2019 kent het saldo een negatief verloop en wordt het Globaal Beheer in 2019 geconfronteerd met een geraamd tekort van ongeveer 145 miljoen EUR.

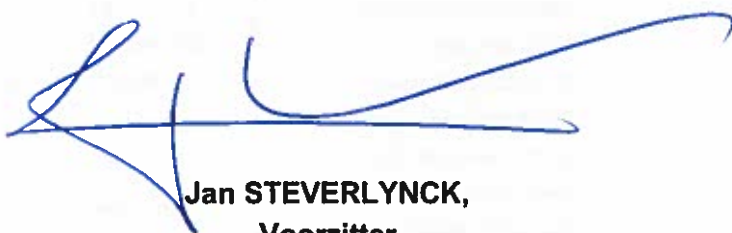
Het ABC wijst er op dat deze ramingen in het kader van de voorafbeelding van de begroting 2016 en de meerjarenramingen 2017-2019, slechts als voorlopig moeten worden beschouwd. De resultaten zullen immers nog wijzigen naar aanleiding van de definitieve regeling die nog moet worden uitgewerkt om de budgettaire gevolgen van de zesde staatshervorming volledig te neutraliseren.

Deze definitieve regeling moet er voor het Comité snel komen, aangezien de procedure die tot nu toe werd gehanteerd nadelig is voor het zelfstandigenstelsel (cf. 1.2). Een voorstel tot concrete invulling van dergelijke definitieve regeling zal geformuleerd worden in het ABC advies 2015/19 voor wat betreft de zelfstandigenregeling.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 14 juli 2015:

**Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris**

**Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter**